

Förtryckets dimma skingras

Kvinnliga konstnärer i Teheran om kreativitet som befrielsekamp

“Art is the conversation between lovers. Art offers an opening for the heart. True art makes the divine silence in the soul break into applause.”*

SÅ BÖRJAR EN av mina favoritdikter av den persiska poeten Hafez. Friheten, kärleken, skönheten och vinet, som är bärande fundament i Hafez dikter, har inspirerat otaligt många människor genom århundraden. Hafez trotsade den förtryckande regimen genom att vägra skriva poesi på det språk regimen krävde att han skulle skriva på. Han fann sin egen röst, sitt eget språk och sin egen väg att trotsa förtrycket på.

Hans dikter har burit mig till Iran där jag har privilegiet att träffa kvinnliga konstnärer som, precis som Hafez, använder den konstnärliga yttrandefriheten mot en förtryckande regim, för frihet och för emancipation.

DET ÄR EN VARM och solig vårdag när vi träffas på ett café i en park i centrala Teheran. Det är förvånansvärt tyst i parken med tanke på de vältrafikerade vägarna som omger den. Parken är en fridfull oas mitt i Teherans organiserade kaos. På caféet, som är populärt bland Teherans unga konstnärer, samtalar vänner livligt med varandra. Azura, Layla, Parvaneh¹ och jag dricker te och äter saffransglass samtidigt som vi pratar om konst och konstnärlig yttrandefrihet och dess betydelse för persiska kvinnors frigörelse. Azura, Layla och Parvaneh menar att

konst och självständighet är starkt sammankopplade. De menar att konstnärlig kreativitet ger dem en röst för motstånd. Konst och kreativitet gör det möjligt att bryter ner makthierarkier och att konfronterar, stå emot och utmana sociopolitiska begränsningar.

GENOM ATT SKAPA KONST i alla dess former tar kvinnor ägandeskap över sina tankar och känslor och kan därigenom upprätthålla och utveckla självständighet och frigörelse bortom begränsningar och villkor som dikteras av staten. ”Konstnärlig yttrandefrihet innebär att jag är fri att måla utanför linjerna, att jag inte behöver förhålla mig till de gränser som en fundamentalistisk regim har beslutat om” säger Azura.

Hon fortsätter: ”Konstnärligt skapande innebär att jag kan vara fri att vara den jag är och den jag vill vara. Konstnärlig yttrandefrihet innebär att jag är fri att gå över gränser utan att straffas för det. Att yttra mig konstnärligt är det enda sättet för min själ att överleva”. Parvaneh berättar om en av sina förbilder Azar Nafisi, iransk författar och professor, som inspirerar henne att tro att frihet och frigörelse är möjligt.

”Jag tror att konst, litteratur, musik och kultur har en frigörande kraft som

inte kan kontrolleras eller stoppas och som därför kan stå emot alla former av tyranni. De som har makten i Iran idag är därför livrädda för att de ska förlora makten och kontrollen över oss och över Iran”. Layla säger att ”det är väldigt svårt, nästan omöjligt, att vara kvinnlig sångerska och musiker i Iran. Jag får inte uppträda tillsammans med män eller inför män. Det är väldigt symboliskt när regeringen bokstavligen försöker tysta våra röster”.

Parvaneh sammanfattar med klar och tydlig röst och de andra ler: ”Våra röster har blivit symboler för demokrati, förändring och frihet. Därför vill förtryckarna inte att vi ska höras. De förstår kraften i konst och kreativitet och de vet att våra röster, våra röster för konst, musik, sång, litteratur och kultur, är så kraftfulla och starka att de kan inspirera till frihet och frigörelse.

Men förtryckets dimma skingras långsamt och våra röster kommer höras.”

1. Kvinnornas namn har ändrats för att skydda deras identiteter.

SHERIN SHEHADEH

läser sista terminen på kandidatprogrammet för Mänskliga Rättigheter på Teologiska Högskolan i Stockholm. Våren 2016 skrev hon sin kandidatuppsats *Restricting Art – On National Security and Artistic Freedom of Expression, A case study of the Islamic Republic of Iran* och hon spenderade då två månader i Iran där hon träffade kvinnliga konstnärer och kulturarbetare. Hennes stora intressen är konst, kultur och Mellanöstern.

* Översättning: ”Konst är konversationen mellan älskande. Sann konst gör att den gudomliga tystnaden i själen bryter ut i applåd.”

ARTIKELN DU JUST LÄST är hämtad ur
tidningen Elsa nr 2/2017, med temat:
Konstens kraft – gestaltning av världar i vardande

ELSA ÄR EN TIDNING om feministisk teologi, kultur och ekumenik
som ges ut av Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK.

BLI MEDLEM i SEK, Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, så får du
tidningen hemskickad i brevlådan 4 gånger om året.

Läs mer och bli medlem på
www.svekumeniskakvinnor.se

